

Системи рівнянь із двома змінними

Урок з алгебри

Для учнів 9 класу

Підготувала Терещенко В.О.

У 7 класі ви ознайомилися з методами розв'язування систем рівнянь. Згадаємо:

Графічний метод

Метод додавання

Метод підстановка

Метод додавання

Метод заміни змінних

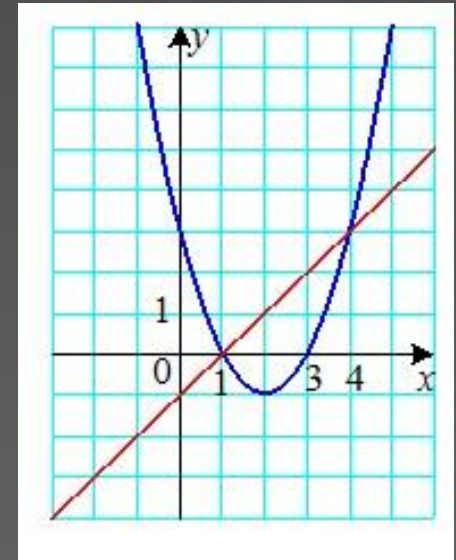
Сьогодні ми теж будемо розв'язувати системи рівнянь із двома змінними.

Графічний метод

Приклад

$$\begin{cases} x^2 - 4x - y + 3 = 0 \\ y - x + 1 = 0 \end{cases}$$

Графіком першого рівняння є парабола, а другого рівняння – лінія. Графіки перетинаються в точках $(1;0)$ і $(4;3)$. Як відомо, графічний метод не гарантує того, що отриманий результат є точним. Тому знайдені розв'язки потрібно перевірити. Перевірка підтверджує, що пари чисел $(1; 0)$ і $(4; 3)$ справді є розв'язками даної системи.

Зауважимо, що ця система є «зручною» для графічного методу: координати точок перетину графіків виявилися цілими числами. Зрозуміло, що така ситуація зустрічатиметься далеко не завжди. Тому графічний метод є ефективним тоді, коли потрібно визначити кількість розв'язків або достатньо знайти їх наближено.

Метод підстановки

$$\begin{cases} x^2 - 4x - y + 3 = 0 \\ y - x + 1 = 0 \end{cases}$$

Приклад

З 2-го рівняння $y = x - 1$. Підставим це рівняння в 1 рівняння.

$$x^2 - 4x - (x - 1) + 3 = 0.$$

$$x^2 - 5x + 4 = 0.$$

Звідси $x_1 = 1$, $x_2 = 4$.

Значення y , які відповідають знайденим значенням x , знайдемо з рівняння $y = x - 1$:

$$y_1 = 1 - 1 = 0, y_2 = 4 - 1 = 3.$$

Відповідь: $(1; 0); (4; 3)$.

Метод додавання

Приклад

$$\begin{cases} x^2 + y^2 = 9 \\ xy = \frac{7}{2} \end{cases}$$

Графік 1-го рівняння коло з $k = 3$, а графік 2-го – гіпербола.

Помножимо друге рівняння системи, що розглядається, на 2. Отримаємо: $2xy = 7$.

Додамо почленно ліві і праві частини рівнянь:

$$x^2 + y^2 + 2xy = 16.$$

Звідси $(x + y)^2 = 16$; $x + y = 4$ або $x + y = -4$.

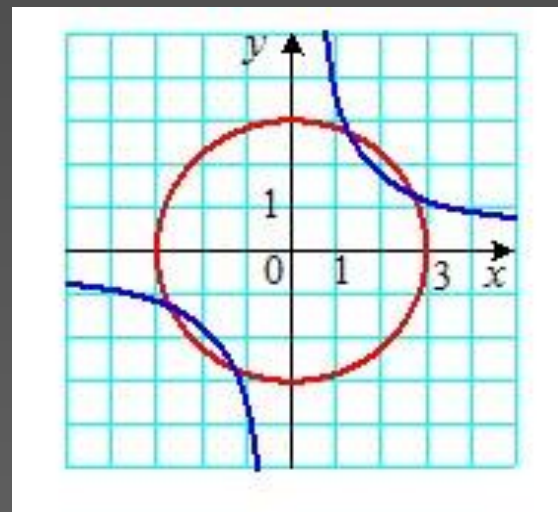
Зрозуміло, що для розв'язування заданої системи досить розв'язати дві простіші системи. Розв'язати самостійно.

1.

$$\begin{cases} x + y = 4 \\ 2xy = 7 \end{cases}$$

2.

$$\begin{cases} x + y = -4 \\ 2xy = 7 \end{cases}$$

Метод заміни змінних

Приклад
$$\begin{cases} \frac{x+y}{x-y} + \frac{x-y}{x+y} = \frac{5}{2} \\ x^2 + y^2 = 10 \end{cases}$$

Нехай $\frac{x+y}{x-y} = t$, тоді $\frac{x-y}{x+y} = \frac{1}{t}$.

Тепер перше рівняння системи можна записати так: $2t^2 - 5t + 2 = 0$. $t_1 = 2$, $t_2 = 0,5$.

Для розв'язування заданої системи досить розв'язати дві простіші системи.

Розв'язати самостійно.

1.
$$\begin{cases} \frac{x+y}{x-y} = 2 \\ x^2 + y^2 = 10 \end{cases}$$

2.
$$\begin{cases} \frac{x+y}{x-y} = \frac{1}{2} \\ x^2 + y^2 = 10 \end{cases}$$

Домашня робота

За підручником: стр 129 § 13;

№ 444 (1); № 446 (1)

**Дякую за
увагу!**